

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИКО-ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГАЛУЗЕВОГО ПРАВА**

**КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ
УКРАЇНИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка IV курсу 13-421Мз група
Спеціальності: 081 Право
Освітньо-професійної програми «Право»

Надольська Вікторія Вікторівна

Керівник д.ю.н., проф. Саінчин О.С.

Рецензент к.ю.н., доцент Петренко Н.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Поняття та склад кримінального правопорушення в законодавстві України.....	5
1.1 Поняття та ознаки кримінального правопорушення.....	5
1.2 Склад кримінального правопорушення.....	13
РОЗДІЛ 2. Підстави притягнення до кримінальної відповідальності.....	24
2.1 Підстави притягнення до відповідальності фізичних та юридичних осіб.....	24
2.2 Підстави притягнення до відповідальності неповнолітніх.....	32
РОЗДІЛ 3. Види кримінальних правопорушень.....	41
3.1 Злочини у сфері соціально-економічних відносин.....	41
3.2 Злочини у суспільно-політичній сфері.....	45
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження поняття «правопорушення» залишається однією із основних тем для науковців нашої країни. З розвитком нових технологій та нових можливостей з'являється все більше нових злочинів, що потребують сучасних рішень та досконалого законодавства. Важливою частиною дослідження залишається і взаємозв'язок злочинів із суспільством та змога влади активно реагувати на будь-які зміни та хвилі в цьому питанні. Дієвий механізм зі сторони держави буде мати змогу створити механізм регулювання криміногенної ситуації в суспільстві. Дана проблематика була опрацьована в дипломній роботі, що є актуальною темою для дослідження. Дослідження питання кримінального правопорушення знаходять відображення в працях таких вчених, як М. І. Панов, А. Вознюк, О. Д. Несімко, І. Чугуніков, Шульга О.А, М.З. Вовк, Д.І. Любченко, О.С. Яцун та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну роботу виконано в контексті наукових досліджень відповідно до пункту 3.4.2.5 «Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук» Національної академії наук України на 2019-2023 роки, пункту 9 розділу «Правове забезпечення інформаційної сфери України» Пріоритетний напрямів розвитку правової науки на 2016-2020 роки Національної академії правових наук України, пункту 9.1 «Реалізація державної політики та пріоритетний напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури України» Переліку пріоритетний напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 роки, затвердженого наказом МВС України від 16 березня 2015 року №275, тематики науково-дослідної роботи кафедри галузевого права історико-юридичного факультету Херсонського державного університету «Теорія та практика

реформування галузевого законодавства України» (номер державної реєстрації № 0118U006817).

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження кримінального правопорушення в сучасному законодавстві України.

Визначена мета зумовила необхідність з'ясувати низку таких **головних завдань:**

1. виявити сутність та ознаки кримінального правопорушення в законодавстві України;
2. проаналізувати склад кримінального правопорушення в законодавстві України;
3. дослідити недоліки притягнення до кримінальної відповідальності юридичних осіб в законодавстві України;
4. розкрити особливості притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні;
5. розглянути тенденцію вчинення злочинів у суспільно-політичній та соціально-економічних сферах України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які ґрунтуються на чинному кримінальному законодавстві України.

Предметом дослідження є кримінальні правопорушення в законодавстві України.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використано історично-порівняльний метод, який дав змогу порівняти та дослідити історичний процес кримінального правопорушення, зміни такого поняття з часом та його реорганізацію; порівняльно-логічний метод дав змогу проаналізувати сучасне законодавство з досвідом іноземних держав та зробити висновки про дієвість таких норм; статистичний метод допоміг проаналізувати реальну статистику

вчинення окремих видів злочину та отримати данні, щодо політичної недовіри громадян.

Практичне значення одержаних результатів полягає у систематизації й узагальненні матеріалу, дослідженні поняття «кримінальне правопорушення». Було досліджено історичні документи, які слугували першими джерелами розвитку законодавства. Деякі аспекти збереглися і знайшли своє відображення і сьогодні. Проаналізовано історичний досвід законодавства зарубіжних країн. Опрацьовано проблематику притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх та запропоновано механізм зменшення статистики вчинення таких злочинів. Матеріали роботи та зроблені на їхній основі висновки стануть у пригоді при написанні курсових та дипломних робіт з означеної тематики, підготовці до семінарських і практичних занять.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження були представлені в П'ятій Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції "Реформування правової системи України під впливом євроінтеграційних процесів".

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки кваліфікаційної роботи знайшли відображення в наступних публікаціях:

Надольська В.В. Кримінальні правопорушення в законодавстві України. Матеріали П'ятої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції "Реформування правової системи України під впливом євроінтеграційних процесів" (готується до друку).

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких включає в себе по два підрозділи, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

1.1. Поняття та ознаки кримінального правопорушення

Сьогодні існує досить багато запропонованих вченими термінів, які дають змогу розкрити поняття кримінального правопорушення. Кожне правопорушення здійснюється суб'єктом, який керувався певними мотивами. Розвиток злочину бере початок з розвитком людства. Нові технології та нові ідеї прогресу йдуть з новими ідеями злочину. Доречно буде згадати досвід правопорушень та дослідити злочини та покарання, починаючи з Стародавнього світу. Поет, який жив в ті часи на ім'я Гесіод мовив: «Вміння жити відповідно до закону і правосуддя – це те єдине, що зробило людські істоти людьми» [1, с.132].

Якщо аналізувати історію Афін, то можна побачити, що поліс, місто-держава, де була автономія, було створено колективну громадську владу. Влада полісу займалась трактуванням поняття злочину, створювала нове законодавство, вирішувала суперечки громадян. Грецькі міста-держави дають змогу сьогодні зрозуміти, якими саме були тоді публічні покарання в західній традиції.

Надзвичайно цікавим для дослідження поняття покарання може слугувати думки Платона, який у своїх працях говорив про те, що тепер у покарання подвійна функція. Покараний повинен стати, або взірцем для інших людей, або стати взірцем того, як людина може страждати від покарання для його друзів та близьких. Данні думки філософа були достатньо різкі та націлені на помсту, що не може дати реалізацію у демократичному світі. Проте можна побачити ідею відплати, яка просліджувалась в ті часи [2, с.88].

Систему афінського покарання можна зрозуміти через відому справу Сократа. Його судили перед журі з п'ятисот осіб у судний день, що, згідно з афінським законом, тривав один день. Ув'язнення використовувались також, як примус обов'язкового виконання судового рішення. Побачити умови в'язниці, де трималися люди можливо завдяки промові Лісія, який посилається на закон Солона: «Нехай його нога буде затиснута в колодки протягом п'яти днів, якщо суд зробить таке доповнення до вироку» [3, с.352].

Аналізуючи Стародавній Рим, треба взяти до уваги перші друковані закони того часу - Закони Дванадцяти Таблиць. Найвища міра покарання було спалення. Для того, хто вбив близьких родичів, практикували *culleus*: злочинця зав'язували в мішку разом із мавпою, собакою і змією й кидали мішок у море. Осіб, які порушували свою клятву берегти цноту, закопували у могилу живцем. Жорстокі особливості законів делікту вказують на те, що ці покарання з'явилися спочатку як заміна особистої помсти. Крім того, хоча це не було офіційним покаранням, як альтернативу виконанню вироку звинувачений міг вибрати вигнання. У таких випадках ті, хто вибирав вигнання, втрачали своє громадянство, свободу і нерухоме майно і могли бути забитими будь-яким громадянином у разі їхнього повернення до Риму.

Така коротка характеристика Стародавнього світу показує систему законотворчості, та як саме відбували покарання осуджені та умови їх проживання [4, с.166].

В 1958 року давалось таке поняття злочину: «Преступлением признается предусмотренное уголовным законом общественно опасное деяние (действие или бездействие), посягающее на советский общественный или государственный строй, социалистическую систему хозяйства, социалистическую собственность, личность, политические, трудовые, имущественные права граждан, а равно иное посягающее на

социалистический правопорядок общественно опасное деяние, предусмотренное уголовным законом» [5, с.85].

Повертаючись до сьогодні, поняття злочину в Україні дає Кримінальний кодекс України: «Злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину». Трактовки цього поняття є у працях багатьох вчених і кожен має на це питання свої погляди. Злочин являє собою фундаментальну категорію права, яка лягає в основу всіх інших кримінально-правових інститутів та понять. Розбираючи саме слово «злочин», видно, що основа даного поняття бере зі слова «зло», тобто робити щось погане, шкодити іншим людям.

Злочину дають різні поняття, це залежить від того, якій характеристиці (соціальній чи правовій) надається більше значення. Тому виділяють декілька визначень цього поняття:

1. формальне поняття слугує для того, щоб відобразити юридичну природу та саме юридичні ознаки злочину;
2. матеріальне поняття бере до уваги лише соціальну сторону злочину;
3. формальне-матеріальне поняття поєднує юридичну природу та соціальну сторону злочину.

Мабуть, вчинення злочину є невід'ємною частиною будь-якого суспільства. Це закладено природою. Завжди є якийсь відсоток населення, який вчиняє злочини різної тяжкості, незважаючи на покарання та сучасні умови відбування покарання в Україні. Правопорушення – це соціальна категорія, вчиняють ці правопорушення громадяни країни, які демонструють свою правову позицію, правове становище та ставлення [6, с.113].

Декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 року закріплює основний принцип, який бере відображення в розкритті поняття злочину:

«Ніхто не може бути засудженим за злочин на підставі вчинення будь-якого діяння чи бездіяльності, які підчас їх вчинення не були визнані злочином національним законом або міжнародним правом» [7].

Європейська конвенція «Про захист прав людини та основних свобод» 1950 року наголошує: «Нікого не може бути визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення на підставі будь-якої дії або бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення за національними законами або за міжнародним правом. Не може також призначатися покарання, тяжче від того, яке застосовувалося на час вчинення кримінального правопорушення» [8].

Кожне правопорушення індивідуальне, його здійснює конкретний суб'єкт в якомусь конкретному місті та в конкретний час. Щоб визначити чи є ці дії протиправними, слід з'ясувати притаманні даній дії ознаки правопорушення чи ні. Дослідимо ознаки злочину.

Суспільна небезпечність полягає в тому, що протиправні дії можуть нанести реальну шкоду суспільству та матеріальні збитки. Суспільна небезпека може оцінюватися на двох рівнях, законодавчому та на правозастосовному. Тому суспільна небезпечність і належить до оціночних понять. Критерієм оцінки суспільної небезпечності, її ступеня виступають об'єктивні й суб'єктивні ознаки злочину: об'єкт, на який посягає злочин, наслідки, спосіб учинення злочину, форма вини, мотив і мета тощо. Тобто ознака являє собою порушення заборон, невиконання обов'язків, які визначає держава та недотримання умов соціальних норм, які сформулювалися в суспільстві.

Наступною ознакою виступає винність. Це один із важливих ознак, оскільки відображає суб'єктивне ставлення. Доречно згадати ст. 62 Конституції України: «Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину

не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду» [9].

Кримінальний кодекс України в ст. 23 наголошує: «Виною є психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності». Без вини немає і злочину [10].

Наступна ознака – протиправність. Формальна ознака в передбаченій в кримінальному законодавстві впливає з цього, неможливість застосування кримінального закону за аналогією. Злочинні діяння визначаються лише законами України.

Після протиправності, можна виділити таку ознаку, як караність. Сутність полягає в тому, що існує загроза покарання за вчинення незаконного діяння особою. Тобто, за протиправні дії слідує санкції.

Виділяють таку ознаку, як суб'єкт злочину. Згідно з КК України це фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до КК України може наступити кримінальна відповідальність. У зв'язку з тим не визначаються злочином суспільно небезпечні діяння як юридичних та неосудних осіб, так і осіб, які не досягли встановленого КК України віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність [10].

Наступна ознака виступає, як свідомо вольовий характер особи. Тобто, особа під час здійснення правопорушення перебувала в ясному розумі і давала і розуміла свої дії. Відсутність свободної волі є юридичною умовою, за якою діяння не визнається правопорушенням, навіть якщо воно і мало шкідливі наслідки. Правопорушенням визнається лише неправомірне діяння деліктоздатної особи (малолітні і душевно хворі деліктоздатними не вважаються).

Можна вважати ознакою також і причинний зв'язок між діянням і соціально небезпечними наслідками, що наступили, тобто такі наслідки зумовлені саме цим діянням, а не іншими причинами.

Якщо відсутні основні ознаки, то діяння не можна вважати злочином. Щоб дати чітку характеристику діянню, треба скласти всі ознаки і проаналізувати у сукупності, систематично.

Отже, роблячи підсумок, можна сказати, що тільки наявність всіх ознак, характеризує діяння, як злочин. Існує багато вчених, які додають ще декілька додаткових ознак, але вищенаведені ознаки є основними ознаками злочину [11, с.123].

Згідно Конституції України: «В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується» [9].

Реалізація здійснення правосуддя та притягнення винного до відповідальності може здійснюватися в декількох формах, а саме:

1. вимушене понесення покарання винною особою на певний термін;
2. вимушене понесення покарання винною особою та позбавлення майна, або чи інших благ, які надавалось йому;
3. позбавлення особи певного статусу.

Вся теорія закріплена основними засадами, принципами кримінального права, які знаходять своє відображення у нормах. Вони визначають основну будову галузі, базуються інститути, нормативна база, тощо. Розглянемо основні принципи на яких базується кримінальне право.

Принцип верховенства права полягає у тому, що держава визначає закон, як найвищий пріоритет прав людини. Тобто, повністю підпорядкованість всіх інститутів та соціальних норм законодавству. Громадяни держави в теорії повністю захищені цим принципом, який

гарантує добросовісний розгляд справ на основі верховенства права. Закон також має верховенство над всіма нормативними актами. Приймається законодавство на основі Конституції України і не можуть суперечити їй. Громадянам гарантується право на звернення до суду для захисту своїх порушених прав [12, с.78].

Гарантом громадянина виступає Президент України та Конституція України. Це прописано документально, але на практиці все може бути навпаки. Сьогодні наша країна переживає не найкращі часи, війна та не найвищий рейтинг довіри людей до влади. Це тому, що влада нічого не робить, а тільки обіцяє. виправити ситуацію можна тільки завдяки діям зі сторони влади для покращання умов життя суспільства. Головною проблемою в Україні на сьогодні виступає корупція всіх ланок влади, яка була завжди одною із причин недовіри людей до держави.

Принцип законності бере початок з Загальної декларації прав людини, яка голосить, що ніхто не може бути визнаний винним, окрім суду та за його рішенням і відповідно до законодавства. Також цей принцип говорить про те, що особа може бути притягнута до відповідальності, якщо в її діяннях є склад злочину, який складається з ознак, які були розглянуті раніше. Отже, конституційний принцип законності стосовно галузі кримінального права перш за все означає, що всі положення, які лежать в основі притягнення особи до кримінальної відповідальності за вчинене, призначення покарання, звільнення від нього чи настання інших правових наслідків скоєння злочину, повинні бути сформульовані виключно в законі, зміст якого повинен тлумачитися у точній відповідності з його текстом [13, с.78].

Принцип рівності громадян перед законом. Цей принцип говорить про те, що кожна людина, незалежно від її статі, релігії, віку, національності, майнового стану та посади підлягає кримінальній відповідальності у порядку визначеним законом. Згідно ст.24 Конституції

України всі громадяни України мають однакові права і свободи. Рівність всіх громадян перед законом добре видно в тому, що кожна людина несе покарання індивідуально і у кожному злочині має бути склад правопорушення. Сукупність всіх ознак слугує притягненням особи до відповідальності. Очевидно, що на сьогодні система не є ідеальною і існує відсоток людей, які визнані винними помилково. Не слід забувати і про людський фактор, помилки можуть бути, але в дуже малому відсотку. Громадяни України можуть також за захистом своїх порушених прав звертатись до Конституційного Суду України. Однак, не всі громадяни готові звертатись. У нас в країні дуже велика кількість населення, яка не знає як захистити себе та свої права. Люди не читають Конституцію та законодавство, а на юристів не мають грошей, тому що ледве вистачає на хліб. Коли в державі такий низький відсоток комфорту та фінансів у населення, на перший план виходить не юридична обізнаність, а просто виживання [14, с.122].

Принцип демократизму полягає у можливості участі різних громадських формувань у боротьбі та запобіганню злочинності. Сьогодні в країні існує багато громадських формувань, об'єднань, які прагнуть зменшити злочинність і принести користь суспільству. Такі громадські об'єднання можуть непогано запобігати корупції, виносячи на публіку випадки корупції та бездіяльність влади. В інтернеті також існують багато відео, де можна побачити як записують на камеру дачу хабаря, а потім вступає в гру поліція та починає вивчати цей випадок. Такі організації дуже корисні та можуть допомагати органам поліції в розкритті злочинів. Суспільство повинно бути відкрито до дій правоохоронних органів для запобігання та розкриття злочинів. Тому не слід забувати про такі організації та відноситись до них скептично. Молодь повинна бути зі школи обізнана у законодавстві і мати можливість бути учасником громадських рухів [15, с.55].

Дуже цікавий принцип гуманізму. Цей принцип впливає на сам перед із моралі. Полягає у тому, що найвища цінність є життя людини, здоров'я та права. Повага до цих цінностей і дотримуватися їх незважаючи на те, чи засуджена особа чи це потерпіла. Цей принцип – основа суспільних відносин з яких випливають права та обов'язки особи. Кожному гарантується державою безкоштовна правова допомога при затриманні. Цим і характеризується правова держава. У кожного має бути свій захисник для забезпечення його прав та свобод. Цей принцип виконує дуже важливі аспекти, які мають дотримуватися, а саме:

1. роз'яснення людини своїх прав та обов'язків;
2. слідкування за обмеженням достатніх процедур проведення для отримання потрібної інформації зі сторони правоохоронних органів;
3. заборона застосування будь-яких засобів та методів впливу на людину.

Принцип справедливості наголошує, що вчиненні злочинні діяння особою, повинні відповідати ступеню суспільній небезпеці та особі злочинця. Також йде мова про те, що не одна особа не може бути притягнута до кримінальної відповідальності да одне і те саме правопорушення [16, с.115].

Якщо порівнювати з історією Стародавнього світу, то такий принцип можна розглядати як вчинення такої же школи злочинцю, тобто «око за око, зуб за зуб». Якщо згадати Закони Ману, або Закони Дванадцяти Таблиць, то в них прослідковується тема помсти, але в сучасності таке розуміння не може найти своє відображення. У сучасному світі розуміється принцип справедливості як дотримання суворих правил кримінального права. Всебічний розгляд, дотримання прав та свобод засудженої особи та пред'явити особі державного захисника для введення в курс справи. Особа повинна бути впевнена в дотриманні цього принципу на практиці.

Викладене свідчить про необхідність узагальнення і глибокого аналізу теоретичного та практичного матеріалу, вивчення досвіду історії та порівняння з сучасністю. Вивчаючи досвід історії та досвід інших країн, можна провести порівняння та зробити висновки, які реалізуються на практиці і дадуть змогу на основі цього порівняння удосконалити національне законодавство [17, с.133].

1.2. Склад кримінального правопорушення

Вивчаючи склад кримінального правопорушення, слід зрозуміти звідки йде початок цього поняття та хто його першим почав використовувати. Проблематика складу злочину має велику історію та почала використовуватись досить давно. Сам термін «склад злочину» був введений італійським криміналістом Проспером Фаринацієм в другій половині XVI ст. Такий термін у ті часи розумівся як предмет, на який було спрямовано злочинне діяння. Це могло бути нанесенні тяжкі тілесні побої людині, згорілий будинок і т.д. З часом це поняття ставало ширше і його розуміли вже не тільки як сукупність слідів злочину, а і як всю зовнішню сторону злочину. З часом, вже у XIX ст. російські і німецькі вчені стали розуміти під цим поняттям зовнішню і внутрішню сторону злочинного діяння. З процесом еволюції кримінального право трансформувалося і поняття складу кримінального правопорушення. Воно стало більш формальне та ближче відноситися до кримінального права [18, с.155].

Багато науковців внесли вклад в розвиток цього поняття, але у кожного була своя думка і бачення цього процесу. В деяких моментах думки вчених розділилися і це дало можливість бачити проблему з різних сторін. Так, навіть у фундаментальних і загальноновизнаних роботах видатних дореволюційних учених-криміналістів Н. С. Таганцева, І. Я.

Фойницького, М. Д. Сергіївського, О. Ф. Кістяківського, С. В. Познишева та інших були лише загальні судження про склад злочину як кримінально-правове поняття.

Якщо брати до уваги історію періоду радянського союзу, то в ті часи ставлення до цього поняття були не найкращими. Це пояснювалося тим, що кримінальне право мало можливість застосовувати примус не тільки до винних осіб, а і до осіб, які колись були причасні до злочинності та могли становити суспільну небезпечність. З часом та працею багатьох відомих вчених, а саме: А. В. Наумов, Ю. Є. Пудовочкін, В. Баулін, В. І. Борисов, В. А. Навроцький, В. Д. Філімонов та інші, було більш детально розроблено склад злочину і ми маємо більш детальну картину про це поняття [19 с.330].

Вчення про склад правопорушення у сучасному кримінальному праві виступає дуже важливим елементом. Це система знань, яка включає в себе самостійні засади та має власний предмет, а також основні принципи та інститути. Поняття кримінального складу виконує дуже важливі функції для теорії та практики кримінального права. Розглянемо основні функції, а саме:

Фундаментальна функція складу злочину. Адже склад злочину є підставою до притягнення особи до кримінальної відповідальності. Покаранню підлягає особа, дії якої мають ознаки складу правопорушення. При відсутності цих ознак, кримінальна відповідальність стає неможливою [20, с.270].

Розмежувальна функція складу злочину. Ознаки потрібні не лише для того, щоб визначити склад правопорушення і притягти особу до кримінальної відповідальності. Вони ще виконують розмежувальну функцію, тобто відокремлюють злочин від діянь, які не є протиправними та не несуть ніякої шкоди та небезпеки громадянам та суспільству. Або розмежують один склад правопорушення від іншого складу

правопорушення. Це досить важлива функція, яка має місце у кримінальному праві та застосовуватися на практиці.

Процесуальна функція складу злочину. Такий принцип розуміється як базове поняття складу правопорушення. Всі ознаки мають бути чітко прописані в законодавстві для того, щоб мати можливість швидко їх знайти. Чим більше буде ознак кримінального правопорушення, тим більше треба встановити фактичних обставин, так само і навпаки. Якщо, межі ознак правопорушення будуть визначені не досить чітко та зрозуміло, то це може потягнути за собою негативні наслідки в вигляді не визначення кримінальної справи [21, с.330].

Охоронна функція заключає в себе охорону прав та свобод людини. Законодавець шляхом опису и документально завірених документів виступає гарантом дотримання всіх прав особи. Та гарантує недопустимість незаконного притягнення особи до кримінальної відповідальності. На практиці, нажаль, буває по різному. Інколи, правоохоронці допускають можливість шляхом застосування сили, вибивати покази у підозрюваного тале нести за це відповідальності. Щоб таких випадків не ставалося, треба удосконалювати систему та реалізацію захисту прав обвинувачених.

Склад злочину виконує також функцію охорони прав і свобод людини. Щоб більш детально вивчити це питання, треба проаналізувати класифікацію складу злочину і зрозуміти на які основні моменти склад злочину поділяється [22, с.218].

Суспільна небезпечність злочину являє собою ризик вчинення дійсно негативних дій по відношенню до суспільства та потягти за собою більш негативні наслідки в вигляді смерті людей. За ступенем тяжкості злочини може поділятися на простий, який містить основні ознаки злочину та привілейований, що містить пом'якшуючі ознаки. Наприклад, якщо особа вчинила злочин в стані афекту, або була змушена захищати

своє життя вимушеними обставинами протиправними діями. Існує багато історій того, як людина захищала своє життя, а потім за нанесення шкоди своєму кривднику ще понесла покарання. Нажаль, така практика існує в нашій державі. Саме це несе відбиток на те, що сучасне суспільство не допомагає в основному, коли становиться свідком якогось злочину. Люди вибирають пройти повз та не бачити цю ситуацію, адже знають, що вони можуть бути в кінці винними в цьому [23, с.300].

За способом опису ознак, склад злочину можна поділити на прості та складні. Простим може слугувати приклад вбивства, містить ознак одного суспільного небезпечного діяння та посягання на один об'єкт. Складним вважається, якщо обтяжено складними обставинами.

За особливостями конструкції розрізняють усічений склад, формальний склад і матеріальний склад. Злочинами з формальним складом називають такі, що не включають суспільно небезпечні наслідки як обов'язкову ознаку об'єктивної сторони, а тому злочин вважається закінченим із моменту вчинення зазначеного у законі діяння. Злочини з матеріальним складом, в них обов'язковою ознакою виступають негативні наслідки. Злочин вважається закінченим тільки після настання негативних наслідків. Злочини з матеріальним складом характеризуються причинним зв'язком між діянням та суспільно-небезпечними наслідками. Наприклад, вбивство вважається закінченим, коли потерпіла особа вмерла. Усічений склад в момент закінчення злочину самим законом переноситься на стадію готування або на стадію замаху [24, с.89].

Існують думки вчених, що можна виділити формально-матеріальний склад злочину. До таких злочинів можна віднести злочини, момент закінчення яких, пов'язаний з часом вчинення та з часом настання негативних наслідків. Прикладом може слугувати посягання на життя судді, чи присяжного у зв'язку із здійсненням правосуддя. Або згвалтування, що спричинило особливо тяжкі наслідки. С. Шапченко

робить висновок, що це і є формально-матеріальний склад злочину: якщо в специфічну конструкцію особливо кваліфікованого складу згвалтування входять особливо тяжкі наслідки, він розглядається як матеріальний.

Науковці і до сьогодні дискутують на тему поняття складу злочину, незважаючи, що досліджують це питання все досить великий проміжок часу. Все таки більшість вчених дотримується нормативістського погляду на склад злочину. Вчені, які дотримуються цієї теорії виділяють особливості складу злочину. По перше, формується тільки в законі про кримінальну відповідальність. Право на редагування складу злочину має лише Верховна Рада України, склад злочину утворюється завдяки ознакам, які прописані в законодавстві. Така позиція та такий підхід сформувався ще у Німеччині у середині 19 століття, вона збереглась і до сьогодні та найшла відображення у сучасному німецькому законодавстві. [25, с.30].

Сучасні науковці нашої держави віддають перевагу іншому підходу до розуміння поняття складу злочину. Вітчизняні науковці розкривають склад злочину як сукупність чотирьох елементів, а саме: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона, та їх ознаки. Слід зауважити, що ознаки складу злочину, вважають прихильники цієї теорії, дуже «розмиті» та не чітко розкидані по Кримінальному кодексі [26, с.40].

Якщо особа вчинила кримінальне правопорушення, яке містить склад злочину, то згідно з законодавством України, вона може бути притягнена до кримінальної відповідальності. Суспільне небезпечне діяння характеризують ряд об'єктивних і суб'єктивних ознак, які встановлені кримінальним законом. Доречно буде розглянути елементи злочину. Як вже говорилося вище, склад злочину складається із елементів, а саме: об'єкта, суб'єкта, об'єктивної і суб'єктивної сторони. Кожен з таких елементів дає відповідь на питання:

1. об'єкт злочину відповідає на питання на які суспільні відносини посягає даний злочин;
2. об'єктивна сторона відповідає на питання у чому суть злочинного діяння;
3. суб'єкт злочину відповідає на питання чи може особа відповідати за вчинення даного кримінального правопорушення;
4. суб'єктивна сторона злочину відповідає на питання чому особа вчинила кримінальне правопорушення і яка його вина в цьому.

Розглянемо більш детально кожний елемент складу злочину і спробуємо проаналізувати його [27, с.40].

Об'єкт злочину. Під цим поняттям розуміються суспільні відносини, яким в разі вчинення кримінального правопорушення, можуть причинитися шкода. Такі суспільні відносини охороняються законодавством. Слід відрізнити об'єкт злочину від його предмету. Предметом злочину слугує якась річ матеріального світу, це може бути пограбування, заради гаманця з грошима. Предметом буде виступати саме гаманець з грошинами. Об'єкт в даному випадку відносини власності. У об'єктивної сторони злочину існують основні ознаки, а саме:

1. діяння, тобто особа вчиняє якісь протиправні дії, які мають вольовий характер і несуть за собою суспільні небезпечні наслідки. Діяння може виражатися у дії, або бездіяльності. Дія – це вольовий акт особи, небезпечна поведінка. Бездіяльність – це пасивна поведінка, не вчинення якихось конкретних дій, які можливо вона могла вчинити. Існують деякі категорії осіб, яким законодавство регламентує вчинення певних дій при певних обставинах. У разі не здійснення таких дій, особа може притягуватися до кримінальної відповідальності. До таких категорій осіб належать, наприклад медичні працівники, які при виклику хворої особи, повинні надати медичну допомогу і зробити все можливе, щоб урятувати життя людині;

2. небезпечні наслідки для суспільства цього діяння. Такі наслідки можуть впливати з родинних відносин. Наприклад, особа в ролі батька ухиляється від сплати аліментів на утримання власної дитини. Таких прикладів в наш час дуже багато. Також такі небезпечні діяння можуть впливати з різних інших сфер нашого життя;

3. зв'язок, який впливає між діянням та наступу його наслідків.

Об'єктивна сторона. Для повного аналізу об'єктивної сторони важливе значення мають факультативні ознаки [28, с.210].

Місце вчинення злочину – це певна територія де було скоєне злочинне діяння і де настали негативні наслідки цього діяння. Місцем вчинення злочину можуть вважатися території, на які поширюється правове поле нашої країни. Тобто, вся територія України, повітряний простір, водойми.

Час вчинення злочину – це проміжок часу, в межах якого здійснюється суспільне небезпечне діяння. Час вчинення злочину має дуже важливу роль при розкритті такого злочину.

Обстановка вчинення злочину – це якісь конкретні обставини, за яких вчиняється злочин. Військова обстановка, наприклад, підвищує рівень вчинення злочину. В такій обстановці можуть здійснюватися суто військові злочини або підрости процент злочинів пов'язаних із військовими знаряддями.

Засоби вчинення злочину – це предмети матеріального світу, за допомогою яких здійснювався злочин. Такі засоби вчинення злочину поділяються на різні категорії, наприклад, підроблені документи, знаряддя та інші. Такі засоби також відіграють важливу роль при розкритті злочину, та залишенні такого засобу вчинення злочину на місці вчинення злочину [29, с.70].

Спосіб вчинення злочину – це сукупність методів та прийомів, які здійснювалися при вчиненні кримінального правопорушення.

Суб'єкт злочину. Суб'єктом злочину може бути фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до Кримінального кодексу, може наставати кримінальна відповідальність, тобто з 16 років за загальним правилом і з 14 для окремих злочинів [30, с.87].

Спеціальним суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, злочин, суб'єктом якого може бути лише певна особа. Для того, щоб понести покарання особа має бути осудною. Кримінальний кодекс говорить, що осудна особа – це особа, яка під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії і керувати ними. Якщо особа, яка вчиняла кримінальне правопорушення не могла усвідомлювати свої дії, внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки. До такої особи за рішенням суду можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру і вона не може підлягати кримінальній відповідальності.

Стаття 19 п.3 КК голосить: «Не підлягає покаранню особа, яка вчинила злочин у стані осудності, але до постановлення вироку захворіла на психічну хворобу, що позбавляє її можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними. До такої особи за рішенням суду можуть застосовуватися примусові заходи медичного характеру, а після одужання така особа може підлягати покаранню» [10].

Кримінальний кодекс також регламентує випадки, коли особа може бути визнана обмежено осудною.

Стаття 20 КК: «Підлягає кримінальній відповідальності особа, визнана судом обмежено осудною, тобто така, яка під час вчинення злочину, через наявний у неї психічний розлад, не була здатна повною мірою усвідомлювати свої дії (бездіяльність) та (або) керувати ними. Визнання особи обмежено осудною враховується судом при призначенні

покарання і може бути підставою для застосування примусових заходів медичного характеру» [10].

Законом також чітко прописано вік з якої особа може бути притягнена до кримінальної відповідальності, шістнадцять років. Але існує окрема категорія злочинів, за вчинення яких, особи віком з 14 до 16 років можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності. Серед таких злочинів: умисне вбивство (статті 115-117), посягання на життя державного чи громадського діяча, працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя, захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги, представника іноземної держави (статті 112, 348, 379, 400, 443), умисне тяжке тілесне ушкодження (стаття 121, частина третя статей 345, 346, 350, 377, 398), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (стаття 122, частина друга статей 345, 346, 350, 377, 398), диверсію (стаття 113), бандитизм (стаття 257), терористичний акт (стаття 258), захоплення заручників (статті 147 і 349), згвалтування (стаття 152), сексуальне насильство (стаття 153), та інші [10].

Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єктивна сторона складу злочину виступає як внутрішня сторона злочину. Мова йде, про відношення особи, яка вчинила кримінальне суспільне небезпечне діяння, зі сторони її психіки, моралі. Розглянемо основні та факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину.

Вина. Вона є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони складу злочину. Вина являє собою психічне ставлення особи до дій, які вона вчинює та до наслідків, які настали внаслідок вчинення. Вина може ділитись на умисел та необережність. Умисел може бути прямий та

непрямий. Прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання. Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання. Необережність поділяється на злочинну самовпевненість та злочинну недбалість. Необережність є злочинною самовпевненістю, якщо особа передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення. Необережність є злочинною недбалістю, якщо особа не передбачала можливості настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), хоча повинна була і могла їх передбачити; [31, с.156].

Мотив. Мотив – це внутрішні спонукання особи вчинити певні злочинні діяння. При здійсненні будь-якого суспільно небезпечного діяння особа керується якимось мотивами. Для кожного випадку існують індивідуальні мотиви. Розглянемо декілька прикладів. Наприклад, мотив політичного характеру. Спроба вбивства якогось державного діяча, особою, яка вважає його винним у державних злочинах і корупційних діях. Наступним прикладом може слугувати мотив расової ворожнечі, коли різні національності вчиняють злочини через неповагу один до іншого. Мотиви, також можуть нести низький характер, який пов'язаний тільки із вигодою. Наприклад, хуліганство, вбивство ради заволодінням майном. Мотиви, які мали особистий характер та спонукали до вчинення правопорушення. Наприклад, побудові злочини, які часто вчиняються у стані алкогольного сп'яніння;

Мета злочину. Мета злочину – це той бажаний результат, який злочинець хоче досягти керуючись своїми індивідуальними мотивами. [32, с.55].

При політичному вбивстві, приклад який був розглянуто вище, злочинець може мати уявлення, що це вбивство може змінити звіт і буде тільки на користь суспільству. Як і мотиви, мета несе індивідуальний характер і може бути різною. Історія показує, як релігійні мотиви можуть спонукати багато людей до вчинення різних жорстоких правопорушень за ради релігії.

Роблячи висновки, можна сказати, що склад злочину це - юридична конструкція у кримінальному праві, яка складається із суб'єктивних і об'єктивних елементів, які в свою чергу, містять кримінально-правову заборону, характеризують суспільне небезпечне діяння та визначають межі суспільно небезпечних, протиправних дій. Склад правопорушень являє собою систему, яка складається із основних елементів. Така система дозволяє притягнути за ознаками складу елементів особу. Юридична особа не може бути суб'єктом складу злочину у кримінальному праві, суб'єктом виступає тільки особа фізична. Обов'язковою ознакою є наявність дій, що мають суспільно-небезпечний характер та тягнуть за собою негативні наслідки. Якщо, немає складу злочину, то не і не може наступити притягнення до кримінальної відповідальності. Вік особи має велике значення, адже загальний вік притягнення до кримінальної відповідальності починається з шістнадцяти років, а з чотирнадцяти років особа може бути притягнута за виключним переліком, який прописаний в законодавстві. Але з сучасним розвитком суспільства та стрімким ростом освіти молодого покоління, слід більш детально доопрацювати вік з якого можна притягнути до кримінальної відповідальності [33, с.226].

РОЗДІЛ 2

ПІДСТАВИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

2.1 Підстави притягнення до відповідальності фізичних та юридичних осіб

На сьогоднішній день Україна докладає дуже багато зусиль для того, щоб стати успішною та незалежною державою. Зі зміною влади, та переформуванням парламенту, Україна стоїть на порозі багатьох реформ. Починаючи зі зняттям мораторію на землю і закінчуючи реформами в сфері освіти. Все це впливає на сучасне суспільство, яке повинно бути захищене правом від держави. Кримінальне право грає тут дуже важливу роль, воно слугує захистом від суспільно небезпечних осіб, які порушують законодавство України і можуть нанести шкоду іншим людям. Для того, щоб сучасне кримінальне право було максимально ефективним та давало тільки позитивні відклики, треба при формуванні цієї області звертати увагу на історичний досвід світу. Адже кримінальне право пов'язане з суспільством, проблеми якого були завжди схожі та відрізнялися лише процесом еволюції [34, с.44].

Цікаво буде проаналізувати той факт, що у Давній Греції в міфах було закликання слідувати законодавству, а інакше винний міг понести покарання від самого Зевса. Говорилося про те, що слід виконувати правила, які написані для громадян та дотримуватися порядку в суспільстві. Ці правила однакові, як для багатих громадян, так і для бідних. А в разі порушення, слідувало покарання винного від Зевса, який на небі все бачить і регулює життя людей і вчиняє правосуддя. Такий міф слугує гарним прикладом того, як регулювати суспільством. Під страхом

покарання, люди вимушені жити по правилам, які написані. Такі правила діють і в нашій державі, але в іншій інтерпретації [35, с.204].

Через такі оповідання, законодавству приділялося не просто повага, а його наділяли божественними рисами. Його вважали святим, порушувати яке було досить тяжким гріхом. Для влади такий підхід дуже зручний. Аналогію можна привести із церковними законами. Якщо церква має дуже велику владу над населенням, вона може диктувати, як треба жити, як правильно треба жити. І коли це все подається під догмами святих писань, то це стає масово правильним і люди виконують ці правила.

Отже, роблячи висновок аналізу історії, можна сказати, що в ті часи під покаранням, вважали «очищення» особи від гріха, покаанням його у шкоді, яку він вчинив. З боку держави виконувався примус такої особи понести покарання. Метою покарання слугувало те, що під страхом покарання, люди не будуть вчиняти злочини [36, с.77].

В сучасному кримінальному праві поняття «покарання» розкриває Кримінальний кодекс України. Стаття 50 КК мовить: «Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого» [10].

В кримінальному праві покарання має на меті на сам перед виправлення винної особи, а не саме покарання. Також, за виправленням особи повинно йти запобігання вчинення інших протиправних діянь. При відбуванні покарання в жодному разі людина не повинна підлягати насильству або психічним знущанням. В першу чергу злочинець людина, права якої охороняється законом та державою, а потім вже особа, яка вчинила кримінальне правопорушення і яка підлягає покаранню та ізоляції від суспільства для понесення покарання та виправлення своєї асоціальної поведінки.

Кримінальне законодавство прописує чіткий перелік видів покарань, які застосовуються до особи у разі визнаним судом його винним:

1. штраф – це грошове стягнення, яке призначає суд у встановленому законом розмірі. Штраф може слугувати, як основне так і додаткове покарання. Як додаткове покарання, воно може бути тільки, якщо це прописано у санкції статті;

2. позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу можливе тоді, коли особа, яка має спеціальне військове або спеціальне звання притягується до кримінальної відповідальності і може бути позбавлена його;

3. позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене, як основне так і додатковим покаранням;

4. громадські роботи слугують виховним процесом для особи, яка у свій вільний час від навчання або роботи виконує корисні суспільні роботи, призначені місцевим самоврядуванням;

5. виправні роботи відбуваються за місцем роботи засудженого та від суми доходу таких робіт до бюджету держави відраховуються відсотки, які встановлені судом;

6. службові обмеження для військовослужбовців призначаються тільки військовослужбовцям, крім військовослужбовців, які знаходяться на військовій строковій службі;

7. конфіскація майна полягає у вилученні із володіння особи його майна та направлення такого майна до бюджету країни. Розмір конфіскації майна, яке держава забере у засудженої особи, встановлює суд. Конфіскація призначається на тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини;

8. арешт полягає у ізолюванні особи від суспільства та дати можливість на перевиховання такої особи. Арешт застосовується не до всіх категорій громадян;

9. обмеження волі полягає у триманні особи в кримінально-виконавчих установах відкритого типу без ізоляції від людей. Такий вид покарання також застосовується не до всіх категорій громадян;

10. тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців застосовують до військовослужбовців строкової служби, за призивом, офіцерам, мобілізованим особам, які були мобілізовані в особливий період;

11. позбавлення волі на певний строк полягає в ізоляції особи від суспільства на певний строк, за вироком суду. Така особа тримається в установі закритого типу;

12. довічне позбавлення волі є самим суворим покаранням та застосовується не до всіх категорій громадян. Призначається за вчинення особливо тяжких злочинів [10].

Також, законодавством чітко прописані основні та додаткові покарання. До основних покарань належать громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі. До додаткових покарань належать позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна [36, с.112].

Підставою до притягнення відповідальності є вчиненням людини суспільно небезпечного діяння. Тільки суд може за вироком суду, оголосити особу винною у здійсненні кримінального правопорушення. Особа не може бути притягнута до кримінальної відповідальності за один і той же злочин. На основі рис злочину і будується склад злочину, який

був розглянутий у першій главі даної роботи. Тобто, підстава до кримінальної відповідальності є своїм родом реагування з боку держави на протиправну поведінку особи.

Існує багато думок вчених, які аналізують причини вчинення злочину особою. Індетермінізм зводить до того, що єдина причина вчинення особою злочину є свобода волі людини, яка не повинна буди без обмежень. Свобода в цьому породжує анархію і людині природньо вчинювати злочини, так було завжди [37, с.99].

Діалектичний детермінізм говорить про те, що особа вчиняє правопорушення користуючись зовнішніми обставинами. І утримуватися від вчинення такого правопорушення чи ні, залежить від совісті людини та його внутрішніх почуттів. Два напрямки мають долю правди. Людина, як істота соціальна, має варіанти вибору. Кожен злочинець, який давав раду своїм діям свідомо вибрав варіант вчинити злочин і нанести шкоду іншій людині або суспільству, знаючи при цьому які негативні наслідки це діяння потягне за собою та про кримінальну відповідальність з боку держави.

У кримінальної відповідальності виділяють дві сторони: юридичну сторону та фактичну сторону. Фактична сторона полягає у реальному вчиненні кримінального правопорушення особою на даний момент. Юридична сторона включає в себе зафіксовані документально санкції, які наступають за порушення особою встановлених правил поведінки у суспільстві [38, с. 99].

При призначенні підстав кримінальної відповідальності до особи, треба відповісти на наступні питання:

1. як проаналізувати кримінальну відповідальність, що вчинила особа;
2. чи є склад правопорушення у діях особи;
3. чи є правова підстава притягнення до кримінальної відповідальності.

До кримінальної відповідальності можуть притягуватися не тільки фізичні особи, а і юридичні особи. В європейських країнах існує практика застосування заходів кримінального характеру. Існують різні підходи до цього інституту. Наприклад у Франції, КНР, Литві визнається такий інститут і успішно реалізовується на практиці. У Болгарії, Угорщині, Білорусії інститут кримінальної відповідальності юридичних осіб не знайшов свою реалізацію та не використовується на практиці. У Швеції, Іспанії, Італії не визнається кримінальна відповідальність юридичних осіб як інститут, але у разі порушення можуть застосовуватися санкції [39, с.45].

У сучасному кримінальному праві законодавець не застосовує поняття «кримінальна відповідальність юридичних осіб», а застосовує поняття «заходи кримінально-правового поняття щодо юридичних осіб». До юридичної особи застосовується заходи кримінального характеру через ряд випадків, а саме:

1. доходи, які отриманні незаконним шляхом;
2. кошти, які були здобуті незаконним шляхом, а саме від наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин, отруйних або сильнодіючих лікарських засобів;
3. підкуп службової юридичної особи;
4. підкуп особи, яка надає публічні послуги, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.

Важливо зауважити, що юридичні особи є ще суб'єктами у злочинах проти громадської безпеки. Підставами притягнення до кримінальної відповідальності може слугувати вчинення уповноваженою особою, або особою за її дорученням злочинів [40, с.200].

До уповноважених осіб юридичної особи законодавець відносить службових осіб юридичної особи, а також інших осіб, які відповідно до

закону, установчих документів юридичної особи чи договору мають право діяти від імені юридичної особи. Тобто, може вважатися злочином, якщо уповноважена особа, юридичної особи, буде вчиняти дії для неправомірної вигоди [41, с. 78].

Види заходів кримінальної відповідальності, які суд може застосувати до особи:

1. штраф – це грошова сума, яку за рішенням суду повинна сплатити юридична особа. Суд застосовує штраф виходячи з двократного розміру незаконно одержаної неправомірної вигоди;
2. конфіскація майна – це примусове безоплатне вилучення судом майна у юридичної особи державою у свою власність, а також може застосовуватися судом у разі ліквідації юридичної особи;
3. ліквідація юридичної особи можлива у разі вчинення її представника злочинів, прописаних у законодавстві.

При застосуванні кримінальних засобів до юридичної особи суд враховує ступень тяжкості, розмір завданої шкоди, характер та розмір неправомірної вигоди. Згідно законодавству юридична особа не є суб'єктом злочину у кримінальному праві, але до неї можуть бути застосовані заходи кримінального характеру. Також в законі прописано, що притягуватись до кримінальної відповідальності можуть всі юридичні особи, крім органів державної влади та місцевого самоврядування та організацій, створених ними, які повністю фінансуються та утримуються за рахунок бюджету, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також міжнародних організацій [42, с. 223].

Юридична особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності у разі, якщо з дня вчинення її уповноваженою особою будь-якого злочину, зазначеного у КК і до дня набрання вироком законної сили минули такі строки:

1. три роки у разі невеликої тяжкості вчинення злочину;
2. п'ять років у разі середньої тяжкості вчинення злочину;
3. десять років у разі тяжкого вчинення злочину;
4. п'ятнадцять років у разі особливо тяжкого вчинення злочину.

Коли починається досудове розслідування слідчим або прокурором до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань вноситься відомості про юридичну особу, яка притягується до кримінальній відповідальності. Також, уповноваженій особі вручається лист про підозру. Юридична особа має свого представника у суді, це може бути працівник цієї юридичної особи за довіреністю [43, с.176].

Дуже важливим моментом є те, що під час застосування засобів кримінального примусу до юридичної особи, укладення угоди про примирення та про визнання винуватості у кримінальному провадженні щодо уповноваженої особи юридичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення не може бути, така угода не допускається. Якщо обвинувачення зняті з юридичної особи, приймається рішення про закриття провадження [44, с.188].

Багато науковців вважають, що в Україні на сьогодні досить низька ефективність притягнення до кримінальної відповідальності юридичних осіб. Виділимо основні проблеми цього питання:

1. не врегульовано питання про те, чи є юридична особа суб'єктом кримінального права. Потрібно розширити перелік покарань для юридичних осіб;
2. не чіткий алгоритм дій захисту прав осіб, які володіють корпоративними правами щодо юридичних осіб;
3. відсутність інституту як такого кримінальної відповідальності юридичних осіб;
4. великі розміри штрафу, які ставлять під загрозу існування в подальшому такої юридичної особи.

Багато недопрацьовано у цій сфері, але вона існує на практиці і вже діє механізм. Слід брати досвід за кордоном, де вже працює налагоджена система притягнення до кримінальної відповідальності юридичних осіб. Міжнародними правовими актами зазначено кримінальну відповідальність юридичних осіб. Так у 2000 році в Конвенції ООН проти транснаціональної злочинності були визначені нові підходи в боротьбі з організованою злочинністю і прямо рекомендується державам-учасникам (Україна у тому числі) ввести кримінальну відповідальність юридичних осіб за певні злочинні діяння [45, с.56].

Цікавий досвід у китайському кримінальному праві. Багато часу у Китаї на практиці не було зазначена юридична особа, яка суб'єкт кримінально права. Проте з часом і суспільними змінами китайська влада переглянула це питання і внесла поправки до кримінального права. У світі вже є практика, коли юридична особа визнається безпосереднім суб'єктом кримінального права. Існує також позитивний досвід держав з ринковою економікою.

Україна сьогодні тримає європейський курс, прагне бути в Євросоюзі, для цього нашій країні потрібно підганяти наші стандарти під європейські стандарти. Україна приєдналася до ряду міжнародних конвенцій, які зобов'язують держав-учасників запровадити кримінальну відповідальність юридичних осіб за причетність до злочинів певного виду [46, с.114].

Запровадження такого інституту може потягти за собою і надалі зміни у законодавстві країни. Якщо у світовій практиці цей інститут вдало діє то і в нашій країні він може запрацювати. Звичайно, при умові, що не буде корупції та закривання очей на багато моментів. Можливо такі позитивні результати спровоковані ще правовим менталітетом європейців, а не тільки самим інститутом.

Нашій державі не вистачає правового виховання, обізнаності. Не зважаючи на те, що інститут кримінальної відповідальності юридичних осіб введений в українське кримінальне законодавство ще в 2013 році, а почав діяти у вересні 2014 року, практика показує, що велика кількість підприємців про нього навіть не чула.

Вивчаючи плюси та мінуси запровадження заходів кримінальної відповідальності юридичних осіб, можна зробити висновок, що введення такого інституту вже свідчить про те, що наша держава робить прогресивні кроки для успішної реалізації європейських стандартів в нашій країні. Практика з роками буде набирати свої оберти та вдосконалюватися. Законодавство підлягає більш детальному вивченню та аналізу, беручи увагу з практики. В Україні існує проблема із тим, що теорія ніяк не може співпрацювати з практикою [47, с.55].

2.2 Підстави притягнення до відповідальності неповнолітніх

Україна досить давно знаходиться на перехідному етапі своєї політики, реформування весь час проходять через нашу державу та обіцяння влади змінити все на краще. Надія на нові погляди на нашу державу, на нові обличчя та ідеї того покоління, які вирости в незалежній державі та являються на сьогодні більш сучасними у своїх поглядах на життя. Настрій, який відбувається у середині країні буде мати вплив на виховання молодшого покоління. Економіка у першу чергу має до цього відношення. Не можуть виховатись повністю нормально соціальна дитина в умовах, де батькам ледве вистачає грошей, щоб заплатити за комунальні послуги та цілодобово працюючи, неможливо приділяти час вихованню цієї дитини. Якщо не має дитячих нормальних спортивних безкоштовних секцій, дитячих безкоштовних кружків за різними

напрямками, то дитина буде шукати розвагу у компаніях, де зловживають алкоголем або наркотиками[48, с.189].

На сьогодні існує статистика кримінальних правопорушень, які були вчинені неповнолітніми. Генеральна прокуратура України висвітлила такі данні:

1. 2013 рік – 8781 злочинів скоєних неповнолітніми із них 129 особливо тяжких злочинів;
2. 2014 рік – 7467 злочинів скоєних неповнолітніми із них 89 особливо тяжких злочинів;
3. 2015 рік – 7171 злочинів скоєних неповнолітніми із них 128 особливо тяжких;
4. 2016 рік – 5230 злочинів скоєних неповнолітніми із них 75 особливо тяжких;
5. 2017 рік – 5608 злочинів скоєних неповнолітніми із них 117 особливо тяжких;
6. 2018 рік – 4750 злочинів скоєних неповнолітніми із них 92 особливо тяжких.

Згідно цієї статистики, видно, що скоєння кримінальних правопорушень знизилась на половину, що дуже добре для нашого суспільства.

Проблематику цього питання досліджували багато вчених, а саме: М. Кравчук, Т. Кашаніна, Ц. Ямпольська, Ю. Шемшученко та інші. Цими вченими були запропоновані пропозиції чіткого розуміння категорії «правовий статус» неповнолітнього, були запропоновані різні підходи до цього розуміння. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх регулює Кримінальний кодекс України [49, с.222].

Згідно статті 97 ККУ: «Неповнолітнього, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості,

може бути звільнено від кримінальної відповідальності, якщо його виправлення можливе без застосування покарання. У цих випадках суд застосовує до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру» [10].

Згідно статті 98 Кримінального кодексу України до неповнолітніх можуть застосовуватися такі види покарань:

Штраф (стаття 99) може застосовуватися лише до неповнолітніх, які мають свої власні кошти. Розмір коштів вирішує суд урахувавши тяжкість злочину та дохід неповнолітнього. До неповнолітнього, що не має власний дохід може бути застосовано покарання у виді громадських робіт або виправних робіт

Громадські та виправні роботи (стаття 100) застосовуються до неповнолітніх з 16 до 18 років, які полягають у виконанні робіт у вільний від основного роду діяльності роботи чи навчання. Кількість годин не може перевищуватися двох годин на день.

Арешт (стаття 101) застосовується до особи, яка на момент вироку суду досягла 16 років. Полягає у ізоляції неповнолітнього на строк від п'ятнадцяти до сорока п'яти діб.

Позбавлення волі на певний строк (стаття 102) можуть застосовуватися до осіб, які на момент вироку суду досягли вісімнадцятирічного віку. Може бути призначене на строк від шести місяців до десяти років. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості [10].

Такий перелік є вичерпним. Також, при винесенні рішення суд враховує життєві обставини неповнолітнього, умови його вчинення та всі інші обставини. Існує вичерпний перелік злочинів, за які неповнолітні можуть притягуватися до кримінальної відповідальності це регулює стаття 22 Кримінального кодексу України.

Суд також застосовує до особи заходи виховного характеру. Законодавством також прописано можливість умовно-дострокового звільнення від кримінального правопорушення. Самим суворим покаранням, яке може застосовуватися до неповнолітнього.

На сьогодні вчені у своїх наукових працях звертають увагу на вік з якого настає кримінальна відповідальність. З розвитком новинних технологій розвивається і суспільство. На сьогодні, розвиток дітей йде досить швидко і вже з досить малого віку діти вміють користуватися телефонами, планшетами та іншими приладами. З цього постає питання про перегляд законодавства та зменшення віку кримінальної відповідальності. Головна умова звичайно, наявність вини та розуміння вчинення своїх діянь неповнолітніми [50, с.277].

В Законах Російської імперії 1842 року зазначалося, що особи, які ще не досягли десятирічного віку і чинили правопорушення повинні були віддані на перевиховання батькам чи родичам. Діти з 10 до 14 років, які чітко розуміли, що вони вчиняють правопорушення могли нести відповідальність і бути засудженні на рівні з іншими суб'єктами.

Даний історичний приклад говорить про те, що колись вік кримінальної відповідальності був знижений і особи у віці 10 років могли притягуватися до кримінальної відповідальності та нести покарання, окрім деяких видів покарання, наприклад, каторжних робіт [51, с. 89].

Цікаво розглянути категорію потерпілих неповнолітніх осіб. Судова статистика свідчить, що за 2017 рік – 1754 потерпілих неповнолітніх, а 2016 рік – 1739 потерпілих неповнолітніх. Кількість рішень, які оскаржуються дуже мало, одна із причин може бути нестача кадрів у судах.

Стаття 105 Кримінального кодексу України регулює звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, вона наголошує: «Неповнолітній, який вчинив злочин невеликої або

середньої тяжкості, може бути звільнений судом від покарання, якщо буде визнано, що внаслідок щирого розкаяння та подальшої бездоганної поведінки він на момент постановлення вироку не потребує застосування покарання [10].

У такому разі суд може застосувати наступні заходи:

1. застереження;
2. обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього;
3. передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання;
4. покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;
5. направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років.

Умови перебування в цих установах неповнолітніх та порядок їх залишення визначаються законом. До неповнолітнього може бути застосовано кілька примусових заходів виховного характеру, що передбачені у частині другій цієї статті. Тривалість заходів виховного характеру, передбачених у пунктах 2 та 3 частини другої цієї статті, встановлюється судом, який їх призначає. Суд може також визнати за необхідне призначити неповнолітньому вихователя в порядку, передбаченому законом» [10].

Роблячи висновок, слід зазначити, що неповнолітні являються особливою категорією суб'єктів кримінального права і до них застосовуються особливі норми законодавства. Кримінальна відповідальність неповнолітніх ґрунтується на Конституційних засадах.

Молоде покоління слугує майбутнім держави: інтелігенцією, лікарями, вчителями, науковцями. Попереджувати вчинення кримінальних правопорушень неповнолітніми слід ще зі школи, роблячи з дітьми правові уроки і заохочуючи їх до зайняття спортом, або іншим хобі. В школі дитина повинна мати можливість на психологічну або юридичну допомогу.

Якщо особа потрапила в умови ізоляції, то слід робити акцент не самій ізоляції, а на виховання та психологічну реабілітацію неповнолітньої особи. Кримінальне законодавство повинно створювати умови, за яких така особа може в майбутньому мати змогу нормально працевлаштуватися та отримати гідну освіту. Психологічна допомога потрібна також батькам, які виховують неповнолітню особу. На сьогодні, процес виховання неповнолітньої особи не є досить ефективним. Попередити злочинність неповнолітніми набагато легше, ніж реабілітувати таких осіб та створювати умови для їх проживання [52, с. 67].

РОЗДІЛ 3

ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

3.1. Злочини у сфері соціально-економічних відносин

Починаючи розглядати види кримінальних правопорушень, доречно згадати досвід історії нашої держави. Можна взяти за приклад Гетьманщину та досвід права того часу. Існували декілька груп злочинів. Серед них злочини проти держави та релігії, життя, моралі, майнові, військові. Самими тяжкими злочинами вважалося проти релігії та держави. Убивство кваліфікувалося як умисне і ненавмисне. Враховувалося було воно вчинено відкрито чи таємно. Право Гетьманщини було розвинутим та мало свої інститути. Цінувалося особиста свобода та недоторканість життя [53, с.66].

Беручи до уваги сьогодення, кримінальне законодавство, а саме Кримінальний кодекс України у статті 12 трактує класифікацію злочинів. Злочини у свою чергу поділяються на злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі, особливо тяжкі:

1. злочини невеликої тяжкості тягнуть за собою позбавлення волі на строк не більше двох років, або більш м'яке покарання, за винятком штрафу;
2. злочини середньої тяжкості тягнуть за собою покарання у вигляді штрафу, або позбавлення волі не більше п'яти років;
3. тяжкі злочини тягнуть за собою штраф, або позбавлення волі не більше десяти років;
4. особливо тяжкі злочини тягнуть за собою штраф, позбавлення волі більше десяти років, або довічного позбавлення волі.

Якщо злочинне діяння містить всі ознаки злочину, то таке діяння можна вважати закінченим злочином. Кримінальний кодекс містить

також поняття готування до злочину та замах на злочин. Готуванням до злочину можна вважати пошук співучасників, інформації, зброї і інше. Замах на злочин – це вчинення особою дій, які націлені на виконання та завершення такого злочину. Замах на злочин також може бути закінченим або незакінченим. Злочини також бувають в різних сферах нашого життя. Розглянемо злочини у соціально-економічній сфері [10].

Економіка являє собою дуже важливий аспект життя держави. Розумна тактика економічних дій гарантує державі розвиток та високий рівень життя. Повинні працювати механізми реалізації прописаних норм законодавства, допрацьовані всі галузі права та запровадженні жорсткі санкції таких норм у разі їх порушення. Над проблематикою економічних злочинів працювали такі вчені: М. Бойко, Т. В. Мельничук, І. В. Маслій, С. С. Чернявський та інші. Тенденція вчинення економічних злочинів значно зросла за останні часи. Про це свідчить статистика. Вчинення кримінальних правопорушень на підприємствах складає 40% за 2017 рік, також існує проблема розкриття таких злочинів. Дуже високий рівень латентності у таких правопорушень, майже 80%.

Економічні злочини – це протизаконні діяння, де об'єктом є економічні відносини. Такі відносини регулює Кримінальний кодекс України та встановлює санкції за порушення їх. Такі злочини включають посягання на власність людини чи держави та економічні відносини. Кримінальне законодавство трактує, що економічні відносини можуть виступати як додатковим так і факультативним об'єктом. Ріст економічних правопорушень можна пов'язати із ростом комп'ютерних технологій [54, с.23].

Суб'єктами таких злочинів можуть бути різні люди. Починаючи із державних службовців і закінчуючи спеціалістами в сфері комп'ютерних технологій. Кримінальне законодавство містить норми, які регулюють економічні правовідносини. Розділи ККУ «Злочини у сфері господарської

діяльності» і «Злочини проти власності». Слід зауважити, що деякі аспекти таких правовідносин може регулюватися іншими розділами ККУ. Склад таких злочинів складається із суб'єкта, об'єкта, суб'єктивної та об'єктивної сторони [10].

Суб'єкт, як зазначалося вище, може бути будь-яка осудна, особа, яка досягнула віку кримінальної відповідальності. Наприклад, робітник на підприємстві, який скоїв посадовий злочин.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується умислом. Особа, яка вчиняє таке правопорушення чітко знає свої дії та відповідає за їх кримінальні наслідки. Така особа має на меті відповідну ціль та робить все для її реалізації.

Об'єктом виступають суспільні відносини, що виникають у ході економічної діяльності.

Об'єктивною стороною виступають дії особи.

Проблематика даного питання бере початок із того, що державні службовці та інші особи, які працюють у сфері економіки не мають правового мислення. Вони вважають, що в такий спосіб, можна заробляти і роблять це. Деякі економічні злочини дуже складно розкрити і виявити злочинця, який скоїв даний злочин.

Механізм регулювання таких злочинів в Україні ще не досить добре розроблений і потребує вдосконалення. На сьогодні також багато підприємств, які проводять свою діяльність і приховують прибутки та механізми своєї діяльності. Користуючись таким законодавством, є можливість займатися тіньовою діяльністю [55, с.98].

Для ефективного налагодження та реалізації притягнення до відповідальності за соціально-економічні злочини необхідно:

1. розроблювати та вводити в дію нетрадиційні тактичні прийоми процесу розкриття таких злочинів;

2. удосконалювати діяльність спеціальних органів, які займаються розслідуванням соціально-економічних злочинів;
3. проведення незалежних перевірок з метою попередження вчинення таких злочинів;
4. ліквідація підприємства, накладення арешту на майно, грошові внески.

Роблячи висновок, слід зазначити, що економічні злочини дуже погано впливають на державу та тягнуть за собою збитки. Наше законодавство потребує більш детального доопрацювання механізму розкриття таких злочинів [56, с.123].

Латентність даних злочинів тягне за собою низький рівень розкриття, що створює гарні умови для розвитку нових подібних правопорушень. Удосконалення механізму розкриття злочинів у економічних сферах дасть змогу попередити такі злочини та оберезити суспільство від збитків.

Україна на сьогодні не являється сильною державою із стійкою економікою, що видно по нашим громадянам та їх рівню життя. Наша країна потребує фінансування та зростання повинно відбуватися поступово та лаконічно, завдяки надходженню до державного бюджету коштів.

Удосконалене законодавство та успішна реалізація, дасть змогу також зростити довіру громадян до влади. Тому ми потребуємо внесення змін до законодавства, які дадуть змогу налагодити механізм правового регулювання в даній сфері. Потрібно відмовлятися від звичних ідеологічних підходів вирішення проблем, вводити нові підходи та вдосконалювати старі. Система повинна розроблятися комплексно з урахуванням всіх аспектів та поступово реалізовуватися на практиці. Тільки такі дії можуть вивести країну на більш перспективний політичний шлях [57, с.111].

3.2 Злочини у суспільно-політичній сфері

Кожна держава будує свою політику так, щоб мати можливість захистити свої внутрішні та зовнішні кордони. На сьогодні в Україні існує багато незадоволених людей, які вважають, що політичний курс будується неправильно та прагнуть до зміни влади. Такий відсоток населення завжди буде існувати в державі. Практика показує, які негативні наслідки можуть наступити, якщо незадоволене суспільство почне протестувати. Закінчитися все може революцією та зміною верхівки влади. Для балансу політичного життя потрібно дотримуватися політичних та суспільних норм, які чітко прописані в законодавстві. Влада повинна бути гарантом та реалізовувати всі прописані правила. [58, с.30].

Влада і народ виступають як одне ціле. Один без одного не зможуть повністю функціонувати та виконувати свої обов'язки. Високий рівень недовіри до влади сьогодні не є безпідставним. Політична еліта не виконує свої обов'язки перед народом та не захищає його. Мало захищені верстви населення у буквальному сенсі не підтримуються державою, пенсійна система потребує доопрацювання.

«Стан нашої країни на сьогодні можна також визначити за світовими рейтингами. Так, в Індексі сприйняття корупції від Transparency International за 2016 рік Україна отримала лише 29 балів зі 100 можливих, що ставить нашу державу лише на 131 місце зі 176 країн, що потрапили в рейтинг. А за результатами дослідження, проведеного аудиторською компанією Ernst&Young, Україна опинилась на першому місці за рівнем корупції серед 41 країни Європи, Близького Сходу, Індії та Африки. Опитування проводилось серед представників українських компаній і 88% респондентів підтвердили, що корупція широко поширена у діловій практиці України» [59, с.66].

Держава може відноситися злочинно до своїх громадян, що і створює рейтинги в країні. Головною проблематикою є те, що не працює механізм притягнення чиновників до кримінальної відповідальності. Кримінальні процеси затягуються на дуже тривалий строк та з часом припиняються взагалі. За часи незалежності існують приклади, коли політичні справи закінчувалися нічим та це породжувало бурю негативних емоцій в суспільстві. На сьогоднішній день політична еліта почуває себе досить вільно та не ставить себе в рамки законодавства. Дуже високий рівень корупції, що і тягне за собою рівень недовіри населення до влади.

Політичні злочини досить розповсюджене явище в політичному житті країни. Конституція трактує життя честь та гідність людини найвищою цінністю. Тому завданням держави є дотримання цих норм та запровадження миру в середині країни. Беручи до уваги досвід історії, можна виділити, що країни завжди стояли на сторожі та захищали свої кордони, оберігали населення під час війни, годували свій народ у воєнні періоди [60, с.88].

Аналізуючи дану статистику, слід задати питання: що саме змогло викликало такий високий відсоток недовіри громадян до влади і як з цим боротись. Можливо причиною стали недопрацьовані реформи, або неефективна реалізація таких реформ на практиці. Адже всі гілки влади повинні бути незалежні та прозорі для громадян, люди повинні мати змогу звернутись за допомогою та захистити свої права та обов'язки у разі такої потреби.

Політичні лідери не завжди приходять до влади легітимно, а це початок боротьби з легітимними лідерами в політиці. Успішний правитель, якому до кінця свого правління вдалося об'єднати і централізувати державу за будь-яку ціну, стає героєм. Тих же, хто намагався зробити це, маючи статус переможця, але не досяг мети, історія

пам'ятає як кровожерливих злодіїв, спраглих влади. Успішний бунтар стає революціонером і реформатором, а той, що програв, опиняється на маргінесі політичної історії як заколотник безглузлого бунту.

Злочинець може стати політиком, а політик може бути злочинцем. Таке коло показує сучасну політику в нашій державі. В ході своєї політичної діяльності чиновники прибігають до допомоги кримінального світу і діють з ними по деяким важливим питанням.

Багато людей вважають, що політика не може бути без злочинів та всі, хто керує повинні бути задіяні в корупції. Такі думки і будують політику в державі. Політичні лідери не завжди повинні мати дорогі автомобілі та будинки. Це робота та управління народом, створення балансу між державою та суспільством.

Слід зазначити види політичної злочинності:

1. злочинні діяння, які завдають шкоду державі, мають особливі ознаки злочину;
2. злочинні діяння, які вчиняються правлячими угрупованнями, які знаходяться в управляючій системі де порушуються всі конституційні права людини;
3. злочини, які вчинюються правлячим угрупованням у межах демократичної системи правової держави, спрямовані або проти самої держави та її громадян, або проти іноземних держав і їх громадян.

Підводячи підсумки, варто зазначити, що всі проблеми в державі слід реформувати поступово. Сьогодні головною метою є подолання корупційних схем. Україна не зможе мати змогу увійти на світову арену з такими показниками та високим рівнем корупції. Зміни слід проводити з правової обізнаності населення.

Суспільство повинно навчитися вирішувати проблеми в державних установах без дачі хабаря та мати антикорупційне мислення.

Законодавство потребує більш жорстоких норм, для того, щоб покарання слугувало фактором, який стримував вчинення подібних злочинів. Беручи до уваги досвід зарубіжних країн, можна побачити, що країна без корупції функціонує набагато краще та має високий рейтинг довіри населення [61, с.45].

ВИСНОВКИ

В ході дослідження кримінального правопорушення в сучасному законодавстві України ми дійшли наступних висновків:

1. виявлено сутність та ознаки кримінального правопорушення в законодавстві України;
2. проаналізовано склад кримінального правопорушення в законодавстві України;
3. досліджено недоліки притягнення до кримінальної відповідальності юридичних осіб в законодавстві України;
4. розкрито особливості притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні;
5. розглянуто тенденцію вчинення злочинів у суспільно-політичній та соціально-економічних сферах України.

Дослідження поняття «правопорушення» залишається однією із основних тем для науковців нашої країни. З розвитком нових технологій та нових можливостей з'являється все більше нових злочинів, що потребують сучасних рішень та досконалого законодавства. Важливою частиною дослідження залишається і взаємозв'язок злочинів із суспільством та змога влади активно реагувати на будь-які зміни та хвилі в цьому питанні. Дієвий механізм зі сторони держави буде мати змогу створити механізм регулювання криміногенної ситуації в суспільстві.

Розвиток злочину бере початок з розвитком людства. Нові технології та нові ідеї прогресу йдуть з новими ідеями злочину. Досвід правопорушень дав змогу дослідити злочини та покарання, починаючи з Стародавнього світу. Поет, який жив в ті часи на ім'я Гесіод мовив: «Вміння жити відповідно до закону і правосуддя - це те єдине, що зробило людські істоти людьми».

Повертаючись до сьогодні, поняття злочину в Україні дає Кримінальний кодекс України: «Злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину». Трактовки цього поняття є у працях багатьох вчених і кожен має на це питання свої погляди.

Надія на нові погляди на нашу державу, на нові обличчя та ідеї того покоління, які вирости в незалежній державі та являються на сьогодні більш сучасними у своїх поглядах на життя. Настрій, який відбувається у середині країни буде мати вплив на виховання молодшого покоління. Економіка у першу чергу має до цього відношення. Не можуть виховатись повністю нормально соціальна дитина в умовах, де батькам ледве вистачає грошей, щоб заплатити за комунальні послуги та цілодобово працюючи, неможливо приділяти час вихованню цієї дитини. Якщо не має дитячих нормальних спортивних безкоштовних секцій, дитячих безкоштовних кружків за різними напрямками, то дитина буде шукати розвагу у компаніях, де зловживають алкоголем або наркотиками.

Роблячи підсумки, слід зазначити, що кримінальне законодавство потребує більш детального опрацювання для окремих категорій правопорушень та потребує в розробці механізму реалізації норм кримінального законодавства на практиці, які могли реалізовуватися на принципах законності та справедливості. Держава завжди слугує захистом для певних категорій населення. Поступово вирішуючи всі проблеми, можна вийти на зовсім інший рівень життя країни. Однією із основних та гострих питань на сьогодні є корупція. Подолавши ці етапи, можна будувати нову історію нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колісник С. Коротка історія злочинів і покарань: Методичні матеріали факультативного курсу для учнів освітніх закладів пенітенціарної системи України (Перший розділ). / Сергій Колісник, Роман Литвин, Тетяна Яровенко. – Кіровоград, 2015. – 340 с.
2. Матвєєва Т. О. Державний лад і право Давніх Афін / Т. О. Матвєєва. // Форум права. – 2014. – №1. – С.361
3. Тищик Б. Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу : навч. посіб. : у 2 т. Т. 1. Історія держави і права країн Стародавнього Сходу та Стародавньої Греції / Б. Й. Тищик. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 1999. – 554 с.
4. Российское уголовное право: в 2 т. Т. 1. Общая часть. 4-е издание. Учебник – Под ред. Иногамовой-Хегай Л. В., Комиссарова В. С., Рарога А. И. – 443 с.
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – Т. 1. – 376 с.
6. Баулін Ю.В. Сучасне кримінальне право України: підсумки, тенденції, перспективи розвитку / Ю.В. Баулін // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків. : Право, 2012. – Вип. 23. – С. 50
7. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015
8. Європейська конвенція «Про захист прав людини та основних свобод» 1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

9. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

10. Кримінальний кодекс України від 6 квітня 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

11. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. – Київ : Істина, 2011. – 1121 с.

12. Керимов Д. А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права) [Текст] / Д. А. Керимов. – М. :Аванта +, 2001. – С. 146–150.

13. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студентів юрид, спец, вищ. Закладів освіти / М. Л. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін. ; За ред. професорів М. Л. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація, – Київ – Харків : Юрінком Інтер – Право, 2002. – 443 с.

14. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник (Ю. В. Александров, В. І. Антипов, О. О. Дудоров та ін.). – Вид. 4-те, переробл. та допов. / За ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – К. :Атіка, 2008. – 302с.

15. Фесенко, Е. Ознаки злочину та його складу в контексті підстави кримінальної відповідальності [Текст] / Е. Фесенко // Право України. – 2011. – № 9. – 80 с.

16. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. 3-те вид., доп. і переробл. – Одеса: Фенікс, 2018. – 231 с.

17. Коржанський М. Й. Уголовне право України. Частина загальна : Курс лекцій / М. Й. Коржанський. – К. :Наукова думка та українська видавнича група, 1996. – 336 с.

18. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / за ред. О. М. Омельчука. – К. :Алерта; КНТ. – ЦУЛ, 2010. – 208 с.

19. Правознавство: підручник / С. Є. Демський, В. С. Ковальський, А. М. Колодій та ін.; за ред. В. В. Копейчикова. 6-те вид., стер. Київ :Юрінком Інтер, 2002. – 736 с.
20. Історія держави та права зарубіжних країн (схеми, коментарі, термінологічний словник). Навч. посібник. – К., 2012 – 655 с.
21. Попович В. М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки: монографія / В. М. Попович. – Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. – 524 с.
22. Бойко А. М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження) : монографія / А. М. Бойко. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 380 с.
23. Гацелюк В. О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції): дис. кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Гацелюк Віталій Олександрович. – Луганськ, 2004. – 334 с.
24. Гацелюк В. О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції): Монографія / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ; (Наук ред. С. С. Яценко], – Луганськ : РВВЛДУВС, 2006. – 232 с.
25. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні :теоретичні та прикладні проблеми : монографія / О. Г. Кальман. – Х. :Гімназія, 2003. – 352 с.
26. Мельничук Т. В. Ціна економічної злочинності: проблемні аспекти визначення та застосування. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Сер.: Юриспруденція. 2013. № 5. – 50 с.
27. Єрохін С. А., Кириченко О. А. Оцінювання сучасного етапу економічного розвитку в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 5 (119). – С. 27–41

28. Гончар Т. О. Неповнолітній як суб'єкт відповідальності за кримінальним правом України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец.12.00.08 / Т. О. Гончар. – О., 2005. – 240 с.

29. Бурдін В. М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08.. Київ, 2002. 89 с.

30. Щукина Г. І. Вікові особливості школяра / Г. І. Щукіна. – Львів : Мальва, 2005. – 138 с.

31. Права за якими судиться малоросійський народ / АН України, Ин-т государства и права и др. ; сост.: К. А. Вислобоков, И. Б. Усенко, Ю. С. Шемшученко. – К. : Наук. думка, 1997 – 250 с.

32. Бурдін В. М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / В. М. Бурдін. – К., 2002. – 150с.

33. Злочинність у сфері економіки: проблеми прогнозування та координації заходів протидії / За ред. О. Г. Кальмана. – Х., 2005 – 300с.

34. Кальман О. Г. Економічна злочинність і суміжні з нею поняття / О. Г. Кальман // Проблеми законності. – 2002. – 458с.

35. Моніторинговий кримінологічний аналіз злочинності в Україні (2009–2013 роки): монографія / [Є. М. Блажівський, І. М. Козьяков, О. О. Книженко та ін.]. – Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2014 – 345 с.

36. Чернявський С. С. Фінансове шахрайство: методологічні засади розслідування : монографія / С. С. Чернявський. – Київ : Хай-Тек Прес, 2010. – 312 с.

37. Байдак Ж. В. Антикорупційний суд в Україні: бути чи не бути? // Актуальні питання сьогодення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20 березня 2018 року у м.Вінниця: зб.наук.праць

«ЛОГОС» / відп. за випуск Голденблат М. А. // ГО «Європейська наукова платформа». – Обухів: Друкарня «Друкарик», 2018. – Т. 1. – С. 128.

38. Стан корупції в Україні. Результати загальнонаціонального дослідження 2007 р. {скорочена версія} // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://kiis.com.ua/img/pr_img/20110920_korup/Corruption%20in%20Ukraine_2007-2009_2011_Ukr.pdf

39. Сидоренко Д. Я. Міжнародний антикорупційний суд :чому ні? / Д. Я. Сидоренко // [Електронний ресурс]– Режим доступу до ресурсу: <http://yur-gazeta.com>

40. Протидія злочинності в системі забезпечення внутрішньої безпеки українського суспільства: Монографія. – К. : ВНЗ «Національна академія управління», 2009. – 373 с.

41. Цветков В. В. Державне управління: основні фактори ефективності: Політико-правовий аспект / В. В. Цветков – Х.: Право, 1996. – 164 с.

42. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Р. В. Вереша. – 2-ге вид. – К. :Центр учб. л-ри, 2012. – 320 с.

43. Діордіца І. В. Кримінальне право України / І. В. Діордіца. – К. : Вид. О. С. Ліпкан, 2010. – 288 с.

44. Киричко В. М. Практичний посібник з кримінального права України / В. М. Киричко. – Х. : ФІНН, 2010. – 720 с.

45. Кримінальне право України. Загальна частина : навч.-метод. посіб. / Міжнар. гуманіт. ун-т. – К. : Фенікс, 2012. – 112 с.

46. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / відп. ред. Є. Л. Стрельцов. – 5-те вид. – Х. : Одісей, 2010. – 328 с.

47. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред.: В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-е вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 456 с.

48. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред.: В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-е вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 608 с.

49. Наден О. В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання в Україні : монографія / О. В. Наден ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". – Х. : Право, 2012. – 272 с.

50. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юрид. думка, 2012. – 1316 с.

51. Гродецький Ю. В. Роль академіка В. Я. Тація у розробці концептуальних засад упровадження інституту проступку до законодавства України / Ю. В. Гродецький // Проблеми законності : зб. наук. пр. – Харків, 2020. – Спец. вип. – С. 115.

52. Радутний О. Е. Вплив майбутнього на минуле (кримінально-правовий аспект) / О. Е. Радутний // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків, 2019. – № 38. – С.123.

53 Рубашенко Н. А. Основы национальной безопасности как родовой объект преступлений: эволюционный аспект / Н. А. Рубашенко // *Legea si Viata = Закон и жизнь*. – 2019. – № 12/2. – С.97.

54. Тацій В. Я. Актуальні питання розвитку правової науки в Україні / В. Я. Тацій, О. В. Петришин // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2015. – № 10. – С. 104

55. Радутний О. Е. Здобутки та небезпека інформаційних технологій у протидії злочинам, що пов'язані з незаконною міграцією та торгівлею людьми / О. Е. Радутний // Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми : матеріали III Міжнар. наук.-практ. симпозіуму (м. Івано-Франківськ, 12–13 квіт. 2019 р.). – Івано-Франківськ, 2019. – С. 225

56. Тацій В. Я. Концептуальная модель установления ответственности за преступления в законодательстве Украины (проект

для обговорення) / В. Я. Таций, В. И. Тютюгин, Ю. В. Гродецький // Кримінологічний журнал Байкальського державного університету економіки і права. – 2014. – № 3. – С. 223

57. Гродецький Ю. В. Поняття стадій вчинення злочину / Ю. В. Гродецький // Ефективність кримінального законодавства: доктринальні, законотворчі та правозастосовні проблеми її забезпечення : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу (м. Харків, 17 трав. 2019 р.). – Харків, 2019. – С.234

58. Зайцев О. В. Вивчення проблеми неосудності кримінально-правовими школами / О. В. Зайцев, О. О. Маслова // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2013. – № 1. – С.185.

59. Гродецький Ю. В. Остаточність добровільної відмови / Ю. В. Гродецький // Вісник прокуратури. – 2010. – № 9. – С.70.

60. Шевченко Є. В. До питання про співвідношення кримінального права з кримінальним законом в контекст і сучасних поглядів на праворозуміння / Є. В. Шевченко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. – Харків, 2014. – № 2. – С. 286

61. Радутний О. Е. Сакральність кримінально-правового простору / О. Е. Радутний // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків. : Право, 2013. – Вип. 26. – С. 56